

The background features a series of overlapping circles and lines, some solid and some dashed, creating a dynamic, geometric pattern. A large red shape, resembling a speech bubble or a callout box, is centered on the page. It has a rectangular body and a pointed bottom edge. The text is white and centered within this red shape.

Funkcjonowanie Porządku wersalskiego

Cele:

- Zrozumienie czym jest system wersalski i jak doszło do jego ukształtowania
- Znajomość najważniejszych postanowień traktatu wersalskiego
- Zrozumienie w jaki sposób postanowienia traktatu wersalskiego wpłynęły na losy Europy i Polski
- Dostrzeganie zależności pomiędzy polityką międzynarodową a historią Polski
- Znajomość genezy i form działania Ligi Narodów

Postanowienia paryskiej konferencji

- Osłabienie Niemiec
- Izolacja polityczna komunistycznej Rosji
- Odpowiedzialność za ład i porządek w Europie w rękach Wielkiej Brytanii i Francji
- Wycofanie USA ze spraw europejskich
- Powstanie wielu narodowych państw w Europie środkowej i wschodniej

Europa w 1914 I w 1923 roku

Konferencja wersalska

1919 – 21 I 1920 (ratyfikacja 10 I 1920) (cel: ułożenie powojennego ładu na świecie) udział wzięły delegacje z 27 państw

Wielka Czwórka

- **Woodrow Wilson - USA**
- **David Lloyd-George - Wielka Brytania**
- **Vittorio Orlando - Włochy**
- **Georges Clemenceau Francja**

Clemenceau
- Ostateczne
złamanie Niemiec
Rozbiór ich
terytorium

- **Całkowite rozbrojenie**
- **Kontrybucje wojenne**
- **Clemenceau**

David Lloyd-George

- Zwolennik równowagi europejskiej
- Przeciwnik nadmiernego osłabiania Niemiec
- Podział niemieckich kolonii

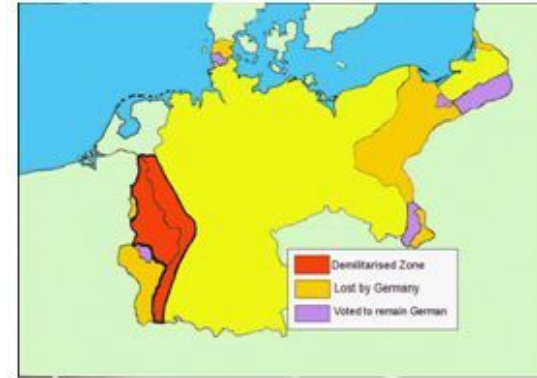
Woodrow Wilson „pokój bez zwycięstwa”

Przeciwnik nadmiernego osłabiania Niemiec Prawo narodów do samostanowienia
Koncepcja Ligi Narodów porozumienia pokojowe będą jawnie zawierane, nie będzie już porozumień tajnych. Dyplomacja ma działać jawnie i publicznie. Całkowita wolność żeglugi na morzach, poza wodami terytorialnymi, zarówno w czasie pokoju, jak i w czasie wojny, poza przypadkami, kiedy morza te będą zamknięte całkowicie lub częściowo przez działania międzynarodowe, mające na celu wykonanie międzynarodowych porozumień. Zniesienie barier gospodarczych i ustalenie warunków handlu równych dla wszystkich narodów akceptujących pokój i stowarzyszonych dla jego utrzymania. Wzajemna wymiana wystarczających gwarancji, tak aby zbrojenia narodowe zostały zredukowane do minimum. Rozstrzygnięcie sporów kolonialnych w atmosferze swobodnej, otwartej i całkowicie bezstronnej, ale przestrzegając zasady, że interesy ludności zainteresowanej mają równą wagę co interesy Rządów. Ewakuacja wszystkich rosyjskich terytoriów i uregulowanie stosunków z Rosją, Rosja ma prawo do samookreślenia swojego ustroju politycznego. Belgia musi być ewakuowana i stać się w pełni suwerennym krajem. Terytorium francuskie zostanie uwolnione i odbudowane. Alzacja i Lotaryngia mają powrócić do Francji. Korekta granicy włoskiej, wzdłuż linii narodowościowej. Stworzenie możliwości autonomicznego rozwoju narodom Austro-Węgier. Rumunia, Serbia i Czarnogóra odzyskają utracone w czasie wojny terytoria, Serbii zostanie przyznany wolny dostęp do morza, stosunki między różnymi państwami bałkańskimi muszą być oparte na przyjacielskich porozumieniach, uwzględniających linie podziału wspólnot i narodowości. Ludności tureckiej Imperium Osmańskiego zapewniona zostanie suwerenność i bezpieczeństwo, innym narodom zamieszkującym Imperium przysługuje prawo do bezpieczeństwa i rozwoju, oraz autonomia. Dardanele zostaną otwarte dla okrętów i statków handlowych, zabezpieczone gwarancją międzynarodową. Stworzenie niepodległego państwa polskiego na terytoriach zamieszkałych przez ludność bezsprzecznie polską, z wolnym dostępem do morza, niepodległością polityczną, gospodarczą, integralność terytoriów tego państwa ma być zagwarantowana przez konwencję międzynarodową. Stworzenie Ligi Narodów, której celem będzie zapewnienie gwarancji niepodległości politycznej oraz integralności terytorialnej wszystkich państw.

Traktat wersalski został zawarty podczas paryskiej konferencji pokojowej, trwającej od 18 stycznia 1919 roku do 21 stycznia 1920 roku. Brało w niej udział 27 zwycięskich państw. Polska była reprezentowana przez Ignacego Paderewskiego i Romana Dmowskiego. Państwa pokonane w I wojnie światowej (Niemcy, Austro-Węgry, Turcja, Bułgaria) nie zostały dopuszczone do konferencji. Przedstawiono im tylko traktaty do podpisania. Rosja Sowiecka również nie została zaproszona, gdyż mocarstwa Ententy nie uznawały rządu bolszewickiego, który w marcu 1918 podpisał w imieniu Rosji separatystyczny pokój z Niemcami (Traktat brzeski), co było złamaniem porozumień sojuszniczych w ramach Ententy.

28 czerwca 1919 roku - podpisano traktat wersalski, czyli układ pokojowy z Niemcami - w preambule wyłączną odpowiedzialnością za wybuch wojny obarczono Niemcy Niemcy traciły Alzacją i Lotaryngię na rzecz Francji. Na rzecz Belgii okręg Eupen – Malmedy Na rzecz Polski : Wielkopolskę , oraz część Pomorza Gdańskiego z pasem 70 km wybrzeża , Gdańsk i okolice ogłoszono Wolnym Miastem pod opieką Ligi Narodów. O przynależności państwowej Górnego Śląska , Powiśla , Warmii i Mazur mały rozstrzygnąć plenuscyty ludności. Zniesieni w Niemczech obowiązkowej służby wojskowej i zastąpienie go tysięczną armią zawodową (Reichswehrą)zakaz posiadania ciężkiego sprzętu bojowego , lotnictwa i okrętów podwodnych. Zobowiązanie do zapłacenia odszkodowań wojennych państwow zwycięskiej ententy (132 miliardy marek w złocie) w 42 ratach 15 – letnia okupacja lewobrzeżnej Nadrenii jako zastaw dla zapłacenia odszkodowań. Zakaz połączenia Austrii z Niemcami

Eupen i Malmedy na rzecz Belgii

Schleswig na rzecz Danii

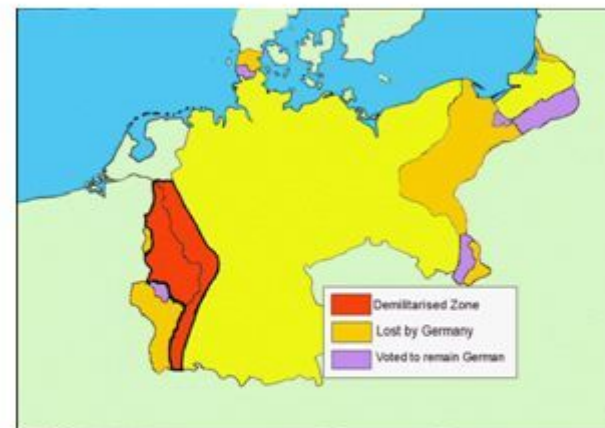

Na rzecz Polski : Wielkopolskę , oraz część Pomorza Gdańskiego z pasem 70 km wybrzeża , Gdańsk i okolice ogłoszono **Wolnym Miastem** pod opieką Ligi Narodów. O przynależności państwowej Górnego Śląska , Powiśla , Warmii i Mazur mały rozstrzygnąć plebiscyty ludności

Demilitaryzacja Nadrenii

przemysłowy okręg Saary oddano pod administrację Ligi Narodów a po 15 latach o losie okręgu Saary miał zdecydować plebiscyt - kopalnie Saary na 15 lat przyznano Francji, jako odszkodowanie za zniszczenia dokonane przez Niemców w czasie wojny w kopalniach francuskich

Traktaty

- **Traktat z Austrią w Saint Germain 10 IX 1919**
- **Traktat z Bułgarią w Neuilly 17 XI 1919**
- **Traktat z Węgrami w Trianon 4 VI 1920**
- **Traktat z Turcją w Severses 10 VIII 1920 Traktat w Lozannie 24 VII 1923**
- **Traktat w Lozannie 1923 – ostateczne granice Turcji**

LIGA NARODÓW

międzynarodowy związek niezależnych państw, powołany do życia po I wojnie światowej i działający faktycznie do końca 1939. Formalnie rozwiązany uchwałą Zgromadzenia Ligi Narodów 18 IV 1946

Zadaniem Ligi Narodów było likwidowanie sporów między państwami na drodze pokojowej. Założenia programowe określone zostały w 26 artykułach statutu, które zobowiązywały członków do nieuciekania się do wojny, utrzymywania jawnych stosunków międzynarodowych, ścisłego przestrzegania sprawiedliwości i poszanowania wszelkich zobowiązań wynikających z traktatów.

Głównymi organami Ligi Narodów były: Zgromadzenie, Rada i Sekretariat, ponadto

Liga Narodów posiadała dwa organy specjalne: Stały Trybunał Sprawiedliwości Międzynarodowej i Międzynarodową Organizację Pr

Pałac Ligi Narodów w Genewie

ORIGIN OF THE LEAGUE OF NATIONS

January 8th, 1918. Fourteen Points laid down by President Wilson as the basis of world peace. (*)

January 25th, 1919. League accepted in principle.

April 28th, 1919. Covenant adopted.

January 10th, 1920. League came into being; Secretariat established in London.

Woodrow WILSON

January 16th, 1920. First meeting of Council at Paris.

November 1st, 1920. League Headquarters moved from London to Geneva.

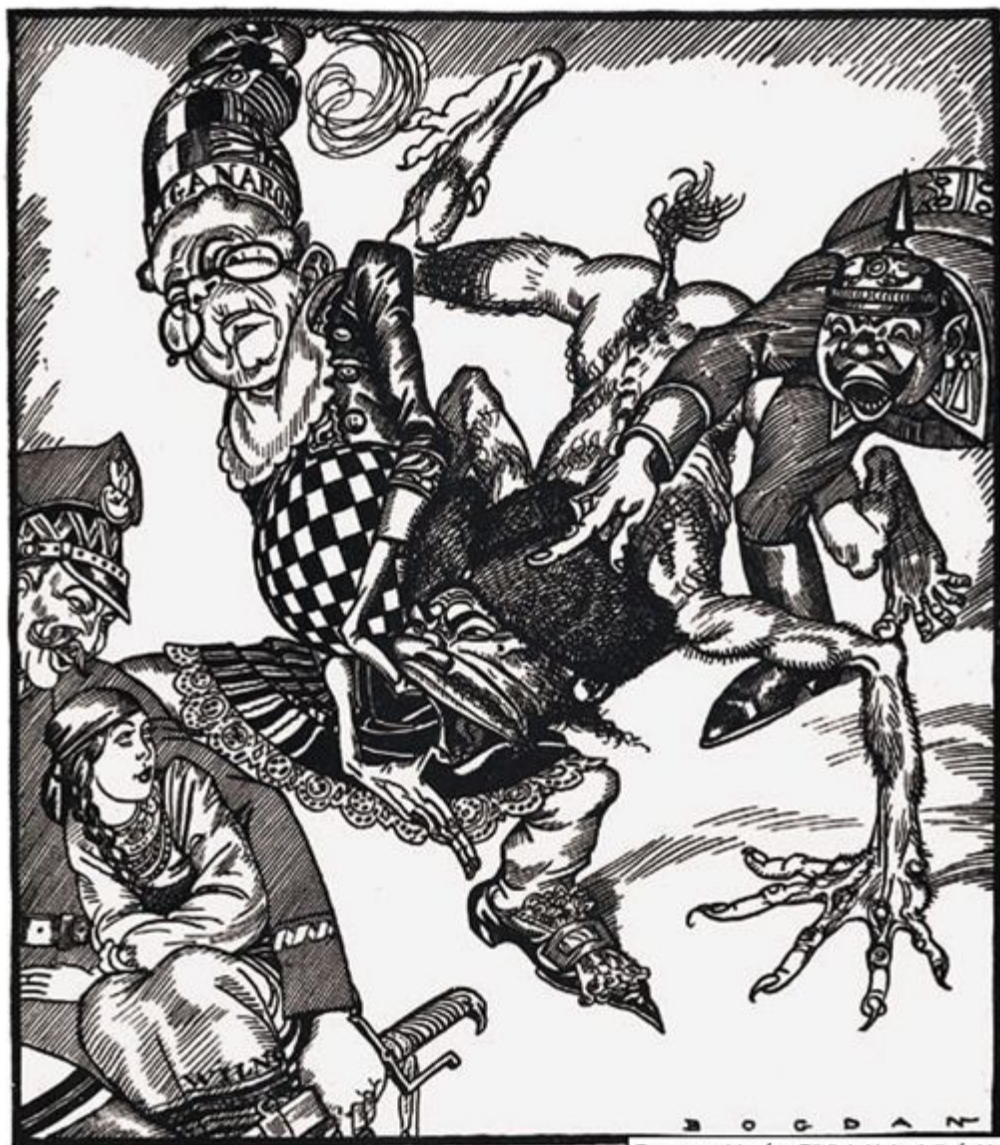
November 15th, 1920. First Meeting of Assembly at Geneva.

(*) THE FOURTEENTH POINT :

" A General Association of Nations must be formed under specific covenants for the purpose of affording mutual guarantees of political independence and territorial integrity to great and small States alike."

Islandia, Czechosłowacja, Polska, Irlandia, Królestwo SChS (od 1929 Jugosławia)
 Austria, Wolne Miasto Gdańsk, Węgry, Finlandia, Estonia, Łotwa, Litwa,
 Rosja radziecka (od 1922 ZSRR)

Rys. ze zbiorów Biblioteki Jagiellońskiej.

Alegoria Ligi Narodów (wyczerpana syzyfową pracą, sterana życiem kobieta) i typ Prusaka podżegacza usiłują, na siłę, nakarmić Litwina (Żmudzina) Wileńszczyznę. Symbolizuje ją młoda dziewczyna w ludowym stroju raczej polskim niż litewskim, którą troskliwie ochrania ramieniem żołnierz w polskim mundurze. Jest to propagandowy chwyt przemawiający za przyłączeniem Wilna do Polski

MAŁY TRAKTAT WERSALSKI

- Mały traktat wersalski – traktat podpisany 28 czerwca 1919 roku przez Polskę po I wojnie światowej łącznie z traktatem wersalskim i jako warunek jego zawarcia. Gwarantował poszanowanie i obronę praw mniejszości narodowych zamieszkujących Polskę. W aneksie II traktatu Polska zobowiązała się do wzięcia odpowiedzialności za część długu publicznego i wszystkie inne zobowiązania finansowe państwa rosyjskiego. Zakres odpowiedzialności miała określić osobna Konwencja zawarta pomiędzy Polską a Głównymi Mocarstwami Sprzymierzonymi i Stowarzyszonymi. Analogiczne traktaty podpisały również: Rumunia, Grecja, Czechosłowacja, Królestwo SHS. W krajach-sygnatariuszach tego traktatu mniejszości narodowe czujące się dyskryminowane mogły odwoływać się bezpośrednio do Ligi Narodów z pominięciem krajowej drogi sądowej.

TRAKTATY WASZYNGTOŃSKI E

- Porozumienie międzynarodowe podpisane 6 lutego 1922, regulujące i ograniczające zbrojenia morskie. Projekt konferencji został wysunięty przez Amerykanów zaniepokojonych nagłym wzrostem potęgi morskiej Japonii. Główne porozumienie przewidywało, że docelowo siły morskie pięciu wchodzących w grę mocarstw przedstawiać się będą według stosunku 5 : 5 : 3 : 1,75 : 1,75. Wielkość 5 była przewidziana dla Wielkiej Brytanii i Stanów Zjednoczonych, 3 dla Japonii, a 1,75 dla Francji i Włoch[1]. Brytyjski krążownik liniowy HMS "Hood" na skutek traktatu pozostał największym okrętem świata w okresie międzywojennym.

Docelowe ograniczenia tonażu[\[uwaga 2\]](#)

Państwo	Pancerniki i krążowniki liniowe		Lotniskowce
	tymczasowo	docelowo	
Wielka Brytania	558 950 ts [uwaga 2]	525.000 ts (533.000 t)	135.000 ts (137.160 t)
Stany Zjednoczone	525 850 ts	525.000 ts (533.000 t)	135.000 ts (137.160 t)
Japonia	301 320 ts	300.000 ts (320.000 t)	81.000 ts (82.296 t)
Francja	221 170 ts	175.000 ts (178.000 t)	60.000 ts (60.960 t)
Włochy	182 800 ts	175.000 ts (178.000 t)	60.000 ts (60.960 t)

Demilitaryzacja Niemiec

- Wprowadzenie demilitaryzacji Nadrenii polegało na tym, że na terenie lewobrzeżnej Nadrenii i 50-kilometrowym pasie wzdłuż prawego brzegu Renu zakazano Niemcom posiadania wojsk. W części V traktatu nakazano zmniejszenie liczebności armii niemieckiej do 100 tys. żołnierzy oraz zakazano wprowadzania powszechnego obowiązku służby wojskowej (Reichswehra). Miał obowiązywać zakaz wyposażania armii w czołgi i samoloty bojowe. Marynarka wojenna mogła posiadać z większych okrętów jedynie: 6 pancerników 6 lekkich krążowników 12 kontrtorpedowców (niszczycieli) 12 torpedowców Nie wolno było posiadać okrętów podwodnych i lotnictwa morskiego. Liczebność personelu marynarki miała być zredukowana do 15 tys. ludzi.

Niemcy po I wojnie światowej

Wilhelm II po abdykacji
9 XI 1918

Rewolucja listopadowa 1918

Rząd republiki weimarskiej
Philipa Scheidemanna

Róża Luksemburg
Karol Liebknecht

Friedrich Ebert
prezydent
1919-1925

The background features several concentric, overlapping circles and arcs, some solid and some dashed, in black. A large, solid red speech bubble is centered on the page, pointing downwards. The text is white and centered within the red bubble.

Prezentacje przygotował:

Norbert Kozłowski / 2e